

Cloenda Universitat Catalana d'Estiu, UCE

Prada de Conflent

Agost 2015

Sr. Secretari d'Universitats i Recerca,
Sr. Ministre d'Educació i Ensenyament Superior d'Andorra,
Sr. Secretari d'Universitats de la Generalitat de Catalunya,
Sr. President del Patronat de la Fundació de la Universitat Catalana d'Estiu i President de l'Institut d'Estudis
Catalans,
Col·legues,
Senyores i senyors,

Pujant cap aquí Prada, se m'ha acudit mirar uns quants nombres sobre els cursos d'estiu organitzats per les
diferents universitats de la Xarxa Vives.

Les dades ens dibuixen un panorama ben allunyat de les veus apocalíptiques sobre el seu esgotament o sobre
la decadència del nostre món universitari.

**«Al contrari, de les xifres en sorgeix un model amb tres trets
distintius clars: formatiu, ubic —per a entendre'ns, que té ubiqüitat—
i en línia.»**

Formatiu. Un ràpid repàs de l'oferta ens revela una creixent diversitat dels estudiants: nous perfils d'alumnes
que busquen cursos d'actualització, professionals que cerquen formació contínua, gent cada cop més conscient
de la necessària aposta per la formació al llarg de la vida.

Ubiquïtat. Entre tots oferim 652 cursos d'estiu escampats per gairebé 100 localitats, incloent-hi naturalment
Prada. Aquesta presència extensa i intensa en el territori es reforça per l'aposta creixent pels cursos a distància.

I així arribem a la tercera característica: avui ja el 15% de la nostra oferta es vehicula per la xarxa, percentatge
que revela una evolució respecte a les universitats d'estiu tradicionals i, si em permeteu per un moment
escombrar cap a casa, també posa de manifest l'encert que, fa vint anys, va dur a la creació de la Universitat
Oberta de Catalunya.

Perquè, no ens enganyem: aquesta evolució no es limita als cursos universitaris d'estiu, sinó que ateny al model
universitari en conjunt.

«La nostra universitat s'enfronta ja avui als reptes de la formació al llarg de la vida, de la globalització creixent de l'oferta i d'una tecnologia que transforma fons i forma.»

Deixeu-me posar-vos un exemple concret. Ara ja hi ha disponible una primera versió de l'Skype Translator. El conegut servei de teleconferències ha incorporat un traductor simultani que permet que dos interlocutors es comuniquin en idiomes diferents. Encara és experimental, encara és en poques llengües, encara té molt marge de millora..., però ja és aquí, en el nostre futur immediat.

Quan aquesta tecnologia es perfeccioni i es generalitzi... com afectarà el nostre món universitari? Què impedirà a un alumne qualsevol seguir un curs impartit a l'altra punta del món sense patir per l'idioma? Com afectarà el complex ecosistema lingüístic mundial i la nostra cultura en particular?

Les preguntes se'ns acumulen. Per desgràcia, aquest rector no disposa de respostes per a totes; però sí que puc oferir-vos dues certeses o, si us ho estimeu més, dues intuïcions sobre quin hauria de ser el paper de la Xarxa Vives i del nostre sistema universitari en conjunt.

La Xarxa Vives va ser creada ara fa 21 anys amb una voluntat compartida de vertebrar un territori amb una llengua, una cultura i una mirada al món comunes. Garantir la presència d'aquesta llengua, d'aquesta cultura i d'aquesta mirada manté la seva vigència.

Anant a coses concretes, això passa per assegurar-nos que el català serà entre les llengües ofertes per defecte en aquests nous dispositius. Ser-hi és sempre el primer pas per a influir-hi.

«Com deia la meva àvia: “A la taula del Bernat, qui no hi és, no hi és comptat”. Avui, la taula del Bernat és la xarxa, són les aplicacions.»

La segona intuïció passa per una aposta decidida per la qualitat. «Uf, això ja ho sabem», pensaran alguns. «Quin tòpic més suat», remugaran uns altres. Però que sigui tòpic no hi treu encert.

Plantegem-ho d'una altra manera. La Xarxa Vives va prendre el nom de l'humanista valencià Joan Lluís Vives. Nascut a les acaballes del segle XV, va ser una de les principals figures de l'humanisme europeu. Fill de conversos, la seva carrera es va desenvolupar lluny del nostre país, on la Inquisició era una amenaça pels seus treballs i per la seva vida. Va exercir a Lovaina, a Anglaterra i, finalment, a Bruges, on va morir.

Va interessar-se per —i va publicar sobre— literatura, antropologia, filosofia, pedagogia, teologia, política, moral... Tot l'interessava.

Lluís Vives va ser, sobretot, un pensador rupturista. Va ser aquesta qualitat, unida a la seva excel·lència, el que el va fer excel·lir, el que va dur al conjunt d'universitats dels països catalans a prendre el seu nom per a batejar la nostra xarxa.

Avui, els membres de la Xarxa Vives hauríem de tenir un objectiu principal i obsessiu: bastir un model de qualitat capaç de dotar-nos de nous pensadors rupturistes, capaç de generar els Vives del futur.

És un objectiu que, per a ser assolit, necessita que el compromís universitari vagi acompanyat

de la complicitat, social i institucional. N'és una bona mostra la presència en aquesta taula de representants de dos dels governs de les terres de parla catalana. En són un bon auguri, confiem, els nous governs constituïts al País Valencià i a les illes Balears.

Com veieu, ambdues intuïcions ens demanen treballar, ens exigeixen esforç, ens obliguen a sortir de la nostra zona de confort. No ens garanteixen certes, però ens marquen un camí possible.

Potser encara no disposem de totes les respostes, però identificar les preguntes correctes ja representa un important pas.

Com va deixar escrit el mateix Lluís Vives [1], «No és vergonyós preguntar; sí que ho és la ignorància»

«Com va deixar escrit el mateix Lluís Vives [1], “No és vergonyós preguntar; sí que ho és la ignorància”

I avui la ignorància es combat des d'una formació extensiva, formativa, ubiqua i, en bona mesura, en línia.»

Moltes gràcies,

Josep A. Planell

[1] Joan Lluís Vives, De ratione studii puerilis, p. 425.